

Celem projektu jest analiza włoskiej kultury filmowej w okresie po-faszystowskim pod kątem reprezentacji reżimu sowieckiego. Mój podstawowy cel badawczy wiąże się z wyjawieniem struktury politycznych i ideologicznych czynników, przyczyniających się do przyjacielskiego zbliżenia między Włochami a reżymem sowieckim. Na bardziej ogólnym poziomie będę dążył do przekroczenia upraszczających stereotypów dotyczących zimnowojennych podziałów, a także do zarysowania subtelnej struktury wpływów przekraczających żelazną kurtynę. Przyjęte ramy czasowe (1943- 1964) wynikają zarówno z kontekstów historyczno-politycznych jak i z konkretnych przykładów filmowych, w których zawarte są paradygmatyczne reprezentacje Sowietów. Pierwszą cezurę wyznacza upadek reżimu Mussoliniego i produkcja filmu *Uomo dalla croce* Roberto Rosselliniego [1943]. Data zamykająca badany okres odnosi się natomiast do śmierci wieloletniego lidera Włoskiej Partii Komunistycznej Palmiro Togliattiego wyznaczającej nową erę polityczną we Włoszech, jak i do produkcji filmu Giuseppe De Santisa *Italiani Brava Gente*, pierwszej włosko-sowieckiej koprodukcji filmowej. Co ciekawe, oba filmy podejmują ten sam temat udziału wojsk włoskich we froncie wschodnim, jednak tworzą one zupełnie odmienne reprezentacje sowietów. O ile pierwszy film przedstawia ich w negatywnym świetle, o tyle drugi konstruuje kuriozalny obraz przyjaźni między Sowietami a Włochami, która objawia się mimo sytuacji wojny, stawiającej ich po dwóch stronach barykady. Traktuję te dwa filmy jako paradygmatyczne dla przemiany reprezentacji Sowietów we włoskim filmie. Podczas wstępnych badań spostrzegłem, że w kinie włoskim filmowe reprezentacje reżimu sowieckiego są przede wszystkim jednostronne, idealizujące i pomijające jego negatywny i zbrodniczy charakter. Postanowiłem dokładniej zbadać włoskie kino i kulturę filmową pod kątem tego problemu, i odpowiedzieć na pytanie, czy można mówić o pewnej tendencji włoskiej kultury filmowej do idealizowania i przemilczania reżimu sowieckiego. Aby odpowiedzieć na to pytanie zaplanowałem szczegółowe badania i kwerendy, obejmujące włoskie filmy z tego okresu, wybrane aspekty funkcjonowania przemysłu kinematograficznego (zagadnienia wpływów i nacisków politycznych, polityki dystrybucyjnej etc.) i obiegu filmowego (kluby filmowej, praktyki widowni filmowej), recepcję i krytykę filmów w prasie Włoskiej Partii Komunistycznej i sympatyzujących z nią czasopism. W szerszej perspektywie projekt wpisuje się ma w badania międzynarodowych relacji między Włochami a krajami Europy Środkowo-Wschodniej z jednej strony, z drugiej zaś, stosunków między kulturą, władzą, propagandą i ideologią.